

De Officiersstokjes en de Oirschotse stoeltjes van het 16^e Painfbat L.J.

Na terugkeer uit Duitse krijgsgevangenschap in de zomer van 1945 werden de Nederlandse officieren door de Engelsen gedropped in Weert. Daar werden zij geregistreerd en kon men zich meteen opgeven voor deelname aan de bevrijding van Nederlands Indië. Degenen die zich opgaven werden op korte termijn opgeroepen en op transport gesteld naar Engeland om daar een herscholing te ondergaan. Met name werd hen de Engelse exercitie bijgebracht, hetgeen menigeen zwaar viel. De Nederlandse exercitie zat er nog zo stevig in. We maakten er ook kennis met het officiersstokje (cane). Naar verluidt een door Prins Maurits in het Staatse Leger ingevoerd instrument om de man een houding te geven. Door de Engelsen overgenomen en bij ons in onbruik geraakt.

Ik had het niet zo op dat stokje. In de eerste plaats omdat de Engelse officieren die ermee liepen op mij een pedante indruk maakten. In de tweede plaats omdat van de Nederlandse officieren juist diegenen die in mijn ogen het minst presteerden het eerst met zo'n stokje liepen. Ik heb dan ook nooit zo'n met leer overtrokken houten stokje aangeschaft. Maar wat gebeurde er. Toen ik eind oktober 1961 naar het 16^e werd overgeplaatst was het stokje bij het legerkorps volledig ingeburgerd en was het dragen ervan bij officiële plechtigheden zelfs verplicht.

Door omstandigheden had er geen officiële commando-overdracht plaats en kreeg ik het commando van mijn voorganger overgedragen door middel van het symbolisch overhandigen van zijn officiersstokje, dat voorzien was van een klein metalen Limburgse Jager embleem. Dit alles vond plaats tijdens een korte niet officiële plechtigheid in de als officiersmess ingerichte tent in Hohne. Daar liep ik dus plechtig met een leren stokje Engels model. Het was even wennen en oefenen om de fijne kneepjes van de "drill" te pakken te krijgen. Het was voorschrift dat het stokje tot je uitrusting hoorde bij het ongewapend appél afnemen en dergelijke ceremoniën.

Al spoedig kwam het bij mij op dat als je dan toch een stokje moest dragen het voor een Limburgse Jager veel meer gepast was om dan met een eikenhouten stokje te paraderen. In dat eikenhout kon dan tevens het Limburgse Jager embleem worden aangebracht. In krijgsgevangenschap had ik me bezig

gehouden met houtsnijwerk en ik wist dus dat dit voor een goede houtsnijder te doen was. Zelf een primitief ontwerp gemaakt en dit als voorbeeld gegeven aan een van de onderofficieren die redelijk goed bedreven was in dit vak. Het resultaat was bevredigend maar kon mooier. Toen werd ik erop attent gemaakt dat er in Oirschot een meubelfabriek was die beschikte over beeldhouwers die de eiken meubelen besneden. Daar op af en kennis gemaakt met een van hen namelijk Theo van Nunen. Hij bleek een kunstenaar in zijn vak, Hij was bereid voor een prix d'amis van f.5.- per stuk de inmiddels aangeschafte eiken stokjes te voorzien van het Limburgse Jager embleem met daarbij het getal 16 en op de keerzijde de functie afkorting van resp. BC, CC, PC, enz.

Cane met
Limburgse
Jagerembleem
en
bataljonsnr.
16

Achterzijde
cane
met
functie

Dat kostte hem uiteraard enige tijd, maar na verloop van tijd had iedere functionaris de bij zijn functie behorende stok. Zelfs de bataljonsarts had zijn eigen stokje met de esculaap erin gebeiteld.

De heer Van Nunen met een van zijn kunstvoorwerpen

Waar ik echter niet op had gerekend was dat de stokjes zeer in trek waren. Als je niet uitkeek ging er iemand met je stokje aan de haal. Daarnaast kreeg ik al spoedig het verzoek of men bij dienstverlating of overplaatsing zijn stokje mocht behouden. De stokjes werden betaald uit het officiersfonds en er was bepaald, dat zij ook eigendom van dit fonds zouden blijven.

*De heer Van Nunen bezigmat het steken van het L.J.embleem
in de rugleuning van een Oirschots stoeltje*

Dat bleek niet houdbaar. Er kwam een nieuwe regeling, waarbij men het stokje van het fonds kon kopen tegen de vastgestelde prijs. Dat viel in goede aarde. Het had wel tot gevolg dat er constant nieuwe stokjes moesten worden aan gemaakt. Het was dus zaak goede vrienden te blijven met de beeldhouwer Van Nunen.

Tijdens de schietwedstrijden in de Harskamp in eind augustus 1962 hadden wij ook de brigade-generaal J.L.H.A. Antoni uitgenodigd. We hebben toen de regiments- commandant, de luitenant-kolonel Th. de Loo een officiersstokje gegeven en verzocht of hij namens het 16^e ook een officiersstokje (model 16^e) aan de generaal wilde overhandigen. Dat geschiedde en de generaal was er zeer mee in z'n schik.

Dat het snijwerk van Van Nunen op hoge prijs werd gesteld hadden we hem reeds doen weten tijdens een bijeenkomst in de officiersmess waarbij hij was uitgenodigd en bij welke gelegenheid hij het middelpunt was en in het zonnetje werd gezet. Om de kontakten te verstevigen en mijn opvolger bij hem te introduceren werd hij door ons gezamenlijk opgezocht en werd hem een oorkonde overhandigd.

Het is aardig om hier te citeren uit het Eindhovens Dagblad van zaterdag 17 november 1962 waarin een van de verslaggevers van dit blad een artikeltje wijdt aan Theo van Nunen en het vervaardigen van de officiers- stokjes, Ik citeer daaruit:

"De heer Van Nunen is op 12-jarige leeftijd begonnen met zijn hobby. Sinds die tijd heeft hij heel wat werken vervaardigd. Veel hiervan is in Oirschot gebleven, maar er is ook veel weggegeven.

Een stuk is zelfs in Brazilië terecht gekomen. De laatste tijd krijgt hij ook opdrachten om beelden uit kerken en kloosters te restaureren. Een bijzondere opdracht kreeg Theo van Nunen in juli van dit jaar. Toen werd hij namelijk bezocht door de commandant van 16 Painfbat der Limburgse Jagers, die hem verzocht om voor de officieren van dit bataljon canes te vervaardigen. Omdat het weer eens wat anders was dan meubelen met houtsnijwerk versieren, nam hij de opdracht aan en maakte ongeveer veertig canes. Deze hadden een lengte van 60 cm en aan het eind werd het wapen van de Limburgse Jagers gebeiteld.

Dit was niet zo gemakkelijk, want de canes hadden slechts een doorsnee van twee cm, zodat hij erg moest oppassen dat de beitel er niet langs schoot. Dat hij ook eer had van zijn werk bleek vrijdag 9 november tijdens onverwacht bezoek van een delegatie van het officierskorps van de legerplaats Oirschot, waarbij hij uit handen van luitenant-kolonel Berghuijs een oorkonde in ontvangst mocht nemen, uit erkentelijkheid voor de wijze waarop hij door zijn werk heeft bijgedragen aan de versteviging van de bataljonsband in de legerplaats. De oorkonde heeft een ereplaatsje gekregen aan de muur in de huiskamer, want Theo van Nunen is er trots op, dat hij deze zeer speciale opdracht heeft mogen uitvoeren"

Hoe het daarna met de aanmaak en het gebruik van de stokjes is gegaan heb ik niet meer meegemaakt. Ik heb de indruk dat het geheel aan eigen succes is ten onder gegaan.

Een ander aan de stokjes gelieerd onderwerp betreft het ontstaan van de Oirschotse stoeltjes bij het 16e Painfbat Limburgse Jagers.

Bij mijn aantreden bij het 16e viel het mij op dat, als gevolg van het gelegerd zijn van meerdere onderdelen in de grote legerplaats en het daar aanwezig zijn van één grote officiersmess waarop alle onderdelen aangewezen waren, er weinig verband bestond tussen de officieren van de diverse compagnieën. De samenhang binnen het bataljon leed daaronder. Ik heb getracht dit op te heffen onder meer door het inrichten van een bataljons koffiekamer waar de officieren elkaar dagelijks even konden treffen tijdens de ochtendpauze op de dagen dat men in de legerplaats verbleef. Ik verzocht de bataljonsadjutant C.F.Klaassen daartoe een lokaliteit vrij te maken in het centrum van het bataljons legerings gebied. Het kostte hem wel enige moeite een ruimte vrij te maken, want ruimte was een bijzonder schaars artikel in de toenmaals overvolle legerplaats. (NB. Het bataljon telde op een gegeven ogenblik meer dan 1200 man, waarvan uit nood een aantal in tenten werd ondergebracht). Toen de lokaliteit gevonden en leeg gemaakt was, werd het volgende probleem de meubilering en de aankleding. We konden een aantal metalen kantine stoelen verkrijgen. Aan tafels werden er enkele biertonnen aangeschaft waarop een groot rond blad werd bevestigd. Dat probleem leek toen opgelost. Aan aankleding verkreeg ik van het Legermuseum en aantal wapens e.d. in bruikleen. Tevens werden er voor het bataljon een aantal tekeningen van de schilder Hoyneck van Papendrecht aangeschaft, die toen juist bij het Legermuseum in de verkoop waren. Al spoedig bleek dat met het verkregen meubilair de beschikbare ruimte wel erg vol was. Als oplossing voor dit probleem kwam de gedachte op te proberen de bestaande kleine eiken Oirschotse stoeltjes aan te schaffen en daarin in de rugleuning het Limburgse Jager embleem te laten snijden door de beeldhouwer Van Nunen. Met deze

stoeltjes zou ruimte worden gewonnen en de sfeer van de ruimte warmer worden. Het officiersfonds van het bataljon kon die kosten evenwel niet trekken. Dus het plan bleef liggen.

Wel werd de suggestie gedaan dat met groot verlov vertrekkende vaandrighs, die gedurende hun dienstplicht vervulling goed hadden verdiend en in het algemeen beter bij kas zaten dan de officieren, best eens als afscheidscadeautje een Oirschots stoeltje zouden kunnen aanbieden. Het is tenslotte gemakkelijk om over een andermans portemonnee te beschikken. Het bleef bij een idee.

Toen ik het bataljon ging verlaten leefde dit idee latent nog steeds. Dat bleek bij mijn afscheid. Tijdens het afscheidsetentje dat de officieren mijn vrouw en mij aanboden kreeg mijn vrouw een Oirschotse schommelstoel aangeboden met in de rugleuning het L.J. embleem en 16 Painfbat .gesneden!

*De Oirschotse schommelstoel
met Limburgse Jager embleem*

Een pracht geschenk, dat enerzijds door mij geweldig gewaardeerd werd maar anderzijds helemaal niet strookte met mijn opvattingen. Ik had duidelijk gezegd dat ik geen ander afscheidscadeau wenste dan het normale geschenk, het verzilverde asbakje. (Het was de tijd dat je met goed fatsoen nog kon roken).

De heren officieren hadden het cadeau derhalve ook niet aan mij doch aan mijn vrouw aangeboden. Heel slim bedacht. Maar ..., daar moest ik toch iets op vinden. Daarop besloot ik bij Van Nunen een Oirschotsstoeltje te bestellen en hem opdracht te geven daarin het embleem te snijden en aan de achterzijde te vermelden "Oud B.C." met naar ik meen de datum en dit stoeltje aan het bataljon aan te bieden op de bataljonsverjaardag. Zo gezegd, zo gedaan. Het aardige was echter dat enkele vaandrighs, die op dat moment op afzwaaien stonden tegelijkertijd het idee opgepakt hebben en ook een stoeltje aanboden. Daarmee was de trend gezet die ook door hun opvolgers is doorgezet waardoor het een traditie werd.

Het oirschotse stoeltje model 16 Painfbat L.J.

Zo kwam het dat er bij het mobilisabel stellen van het 16^e Painfbat L.J. beslist moest worden wat te doen met de grote hoeveelheid Oirschotse stoeltjes en inmiddels ook tafeltjes. Besloten werd dat ze over de eenheden waarbij Limburgse Jagers waren ingedeeld zouden worden verdeeld . Vandaar dat men ze, zover mij thans bekend, nog aantreft bij de Brigadestaf in Oirschot, bij het bataljon in Seedorf en bij enkele opleidingseenheden.

*N.Berghuijs
Oud BC 16 Painfbat L.J.*

